

Dijagnostika infekcija probavnog sustava u Zavodu za javno zdravstvo Grada Zagreba

(The Diagnosis of Gastrointestinal Infection at Zagreb Institute of Public Health)

Biserka Matica, Dubravka Grbinić-Senji

Zavod za javno zdravstvo grada Zagreba,
Služba za mikrobiologiju,
Odsjek za bolesti gastrointestinalnog sustava

Ključne riječi: bolesti probavnog sustava, etiološki uzročnici, učestalost

U laboratoriju se utvrđuje etiološki uzročnik akutnog proljeva u ljudi koji su se obratili ambulantnim liječnicima zbog tog sindroma[1]. Zarazne i parazitarne bolesti su razlog posjeta liječniku opće prakse u 3,5 % sveukupnih posjeta u 2005. godini. Enterocolitisi su najčešće prijavljeni sindromi od svih zaraznih bolesti u nadzoru higijensko-epidemiološke službe u 2005. godini na području grada [2].

Najčešći izolirani uzročnici su bakterije i to salmonela. Incidencija salmonela je 233 primozolacije na 100.000 stanovnika, što čini sličnu učestalost kao i u Evropskoj uniji. Najčešći serotip je *Salmonella enterica subsp. Enteritidis* (*S.e.subsp. Enteritidis*), pa slijedi *S.e.subsp. Typhimurium*, *S.e.subsp. Coeln*, *S.e.subsp. Java*, *S.e.subsp. Infantis*, *S.e.subsp. Para-B*. Primjećujemo porast tipova B-grupe (*O 4,5,-;-*), te rjeđih serotipova *S.e.subsp. Javiana*, *S.e.subsp. Reading*, *S.e.subsp. Sofia*, *S.e.subsp. Rissen*.

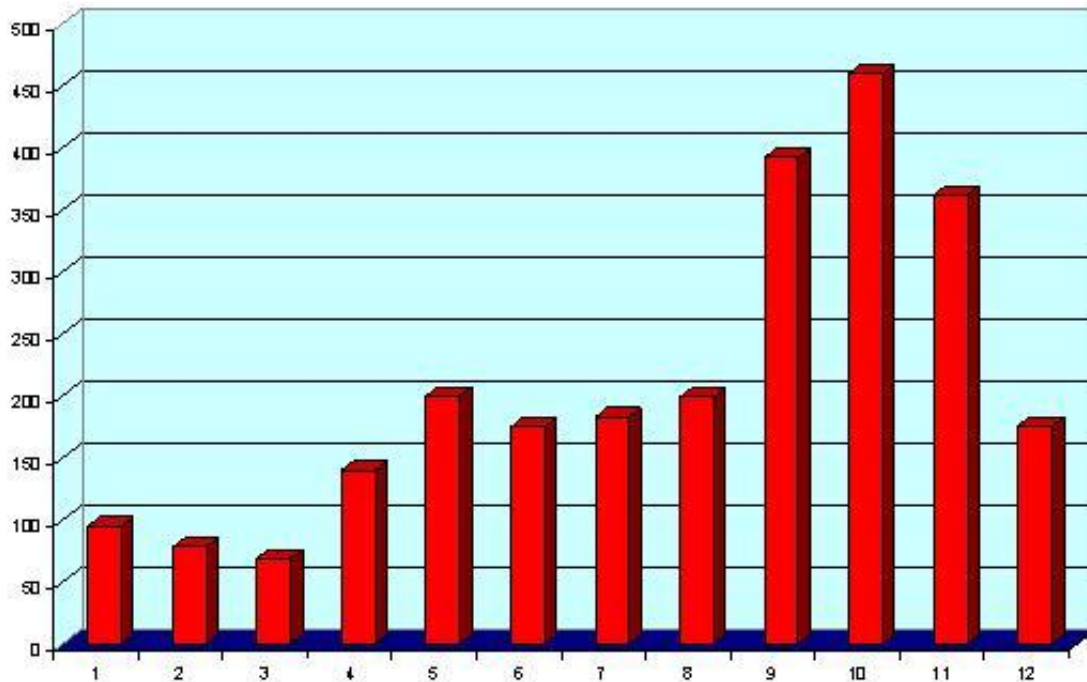
U jednog bolesnika izolirana je prvi puta u Hrvatskoj ***S.e. subsp. Tripoli***. Epidemiološki nismo mogli utvrditi izvor i puteve prijenosa zaraze.

Također smo u jedne zdrave osobe pod zdravstvenim nadzorom izolirali, također prvi puta u Hrvatskoj ***S.e. subsp. Schwarzengrund***

Sezonski karakter salmonela i dalje je prisutan, vrškovi incidencije su u X, te IX, pa XI, i V, VI mjesec.

Učestalost salmonela tijekom 2005. godine u gradu Zagrebu

Grafi kon 6. Sezonsko kretanje izolata *S. enteritidis*

Pojedini sojevi salmonela pokazuju nekarakteristične biokemijska svojstav, ne stvaranje H₂S, laktoza pozitivne , te neaglutiniranje u specifičnim antitijelima za salmonela antigen. Takve dubiozne sojeve konfirmiramo molekularnom tehnikom lančane reakcije polimerazom . Njome dokazujemo prisutnost *invA*-gen koji je karakterističan za sve sojeve salmonela.

Kampilobakterioza je slabije učestala i to 21 primoizolacija na 100.000 stanovnika. Češći je biotip *C. coli* , što je očekivano. On uzrokuje lakšu kliničku sliku, nego *C. jejuni* koji je češći u hospitaliziranih bolesnika.

Jersinioza je izolirana u 1-2 bolesnika godišnje i to najčešće u zimskim mjesecima.

Hemoragička *E. coli* koja je sorbitol negativna nalazimo 1- 5 sojeva u bolesnika s proljevom[3]. Verotoksin koji luče enterohemoragičke *E. coli* nalazimo u 1- 2 bolesnika godišnje . Rjeđe su prisutni u najpopularnijoj *EHEC E. coli O 157:H7*, a sve češće su zastupljeni ostali serotipovi (O 2, O 11, O 111, ..).

S obzirom na alarmantna izvješća iz SAD-a o fatalnim slučajevima u bolesnika akutnim proljevom i izolacijom toksina *C. difficile* , seli se ta učestala metoda u bolničkih bolesnika u ambulatnu dijagnostiku. Sve su češći zahtjevi za dokaz toksina *C. difficile* i izolacija bakterija klasičnom metodom.

Kod alimentarnih intoksikacija pretražuju se bolesnički uzorci na toksin u *S. aureus*. Ta su trovanja češća u ljetnim mjesecima. Trovanja *B. cereus* nismo zabilježili tijekom prošle godine.

Prisutno je i bilo trovanje u jednoj tvorničkoj kuhinji *C. perfringensom* koji je dokazan u značajnom broju u 28 oboljelih osoba.

Slabije su izraženi zahtjevi za utvrđivanje virusnih uzročnika. Dominacija je *Rotavirusa* i *Adenovirusa*, te *Norwalk like* virusi.

Infestacija je ambulantnih bolesnika manja od 1%. Najčešće su protozoe *G. lamblia* , te *E. histolytica*. Kriptosporidioza i ove godine nije zastupljena.

Helminti su se izgubili u našoj etiološkoj dijagnostici..

Mikrosporidije koje smo prve dokazali u hospitaliziranih bolesnika , nismo našli u bolesnika u 2005. godini metodom trikromnog bojenja[4].

Literatura:

1. *Fecal and Other Gastrointestinal Cultures and Toxin Assays* in Isenberg H.D., Clinical Microbiology Procedures Handbook , 2nd Edition, ASM Press , Washington D.C. 2004. str

3.8.1.-3.8.5.

2. Zdravstveno stanje stanovništva i zdravstvena djelatnost u gradu Zagrebu u 2005.godini, urednici J. Čulig, M. Leppee, Zagreb: Zavod za javno zdravstvo grada Zagreba, 2006.
3. B. Matica, N. Brkljacic, A. Mlinaric-Dzepina, N. Jarza-Davila, A. Baucic, I. Kovacek, N. Jonic-Knezevic (Zagreb, HR): *The frequency of E. coli O157:H7 in the Zagreb area, Croatia* : Clin Microb Infect 2002 Suppl
4. *The Microsporidia*, Lumen Dwelling Protozoa in Markell and Vogels *Medical Parasitology* ,Eight Edition , W.B. Sunder Compay ,Philadelphia, London, Toronto, Montreal, Sydney, Tokyo, 1999., str.85-89.

Kontakt:

Biserka Matica

Zavod za javno zdravstvo Grada Zagreba

e-mail: biserka.matica@publichealth-zagreb.hr